

OPENING

Prof. Dr. G. DE SMET

Dames en Heren,

Hartelijk welkom op dit colloquium, dat een zogenaamd jubileumcolloquium wil zijn, maar eigenlijk meer dan een jaar te laat komt: *Wetenschappelijke Tijdingen*, het tijdschrift dat U naar Antwerpen heeft uitgenodigd, heeft reeds in 1991 zijn vijftigste jaargang beleefd en het is ook in 1981 dat de verlengde titel "op het gebied van de geschiedenis van de Vlaamse Beweging" werd ingevoerd.

De meesten onder U zullen min of meer vertrouwd zijn met de geschiedenis van het tijdschrift. Die begint in 1935, toen men begon te spreken over culturele autonomie in Vlaanderen en de hoofdverantwoordelijken van de toen florerende Wetenschappelijke Congressen de *Vereniging voor Wetenschap* oprichtten. Het eerste doel van dit door Daels en Goossenaerts geleide genootschap, dat uit de belangrijkste vertegenwoordigers van de Vlaamse Wetenschappelijke Congressen en uit prominenten uit het wetenschappelijke en culturele leven bestond, was vanzelfsprekend de *organisatie* en de *bevordering* van de wetenschappelijke Congressen en van de Nederlandstalige wetenschapsbeoefening in Vlaanderen. Maar men dacht ook al aan de oprichting van zelfstandige Vlaamse Academiën - de Vereniging noemde zich later "de moeder van de Vlaamse Academiën" - en men streefde ernaar een semi-officiële drukkingsgroep te worden, die een leidende en doorslaggevende rol wilde spelen in de organisatie van de wetenschapsbeoefening en van het wetenschappelijk onderzoek in het cultureel autonoom geworden Vlaanderen. Dit was hoog gegrepen en werd door de loop van de geschiedenis onmogelijk gemaakt.

Het maandelijks orgaan van de Vereniging, eveneens gesticht in 1935, heette aanvankelijk *Wetenschap in Vlaanderen*. Als orgaan van de Wetenschappelijke Congressen hielp het die voorbereiden en verslaan. Volgens hoofdredacteur Goossenaerts moest het zoals zijn model, het Duitse ts. *Forschungen und Fortschritte*, de "moniteur" worden en zijn van de Vlaamse wetenschap en wetenschapsbeoefening: verslag uitbrengen over wetenschappelijk onderzoek, wetenschappelijke initiatieven bekend maken en aanmoedigen, het werk van jonge vorsers stimuleren en bekend maken, een soort arbeidsbeurs zijn alsook lacunes in het onderzoek en wetenschappelijke desiderata aanwijzen. Slechts één man was in staat het redacteurschap van zo een tijdschrift te vervullen, Dr. Jozef Goossenaerts, atheneumleraar te Gent, die iedereen en allen van welke gezindte ook in Vlaanderen kende en voor zijn initiatief wist te motiveren. Zelfs in de oorlog kon W.T.

het uithouden tot in 1944, toen het wegens papierschaarste de uitgave moest schorsen.

Pas in 1950 kon *Wetenschappelijke Tijdingen* in een totaal veranderd klimaat opnieuw verschijnen, nog steeds als orgaan van de ongewijzigde Vereniging voor Wetenschap en opnieuw onder het redacteurschap van Goossenaerts, als een algemeen wetenschappelijk tijdschrift, niet zonder succes overigens, want vele abonnees waren hem trouw gebleven. Het was echter, zonder de ondersteuning van de intussen uitgedoofde Congressen en van de zelfstandig geworden Congressverenigingen, steeds moeilijker het algemeen karakter te handhaven, wat Goossenaerts opvolger, prof. M. Hanot, maar al te vaak moest ervaren. Ik heb toen na de dood van prof. Duverger, voorzitter van de Vereniging, voorgesteld de doelstelling van de Vereniging en van haar orgaan in die zin te beperken, dat zij zich in hoofdzaak zouden bezighouden met de *wetenschappelijke studie* van de geschiedenis van de Vlaamse en van de Groot-Nederlandse Beweging. Het was de tijd dat de Noordnederlandse doctor Lammert Buning vele kolommen vulde met interessante en boeiende artikels over de Vlaamse Beweging tussen 1900 en 1930 en ook andere historische opstellen de belangstelling wekten. Ik citeer uit de tekst die jaargang 1981, de veertigste, inleidde:

“Op dit moment is er duidelijk behoefte aan een orgaan dat zich op ernstige en wetenschappelijke wijze bezig houdt met de geschiedenis van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. De uitgave van een Encyclopedie van de VB., verspreide initiatieven zoals de AKVS-Cahiers, Verschaeviana e.a., het verschijnen van boeken die personen en strevingen uit onze recente geschiedenis belichten, populariserende artikels in dag- en tijdschriften getuigen van een groeiende belangstelling, waaraan een zeker nostalgisme van hen die aan de strijd hebben deelgenomen niet vreemd is. Een dergelijk tijdschrift beantwoordt echter ook aan de noodzaak de jonge generatie op een objectieve en wetenschappelijke wijze voor te lichten over de inspanningen die de opgang van de Vlaamse Gemeenschap en haar huidige situatie hebben mogelijk gemaakt. Al te vaak moet men vaststellen hoe groot haar onwetendheid in deze is of hoe verkeerd en onvolledig haar voorstellingen zijn, gevoed door partijdige en ideologische vooroordelen en door onbegrip voor de historische context.”

Deze overwegingen gelden nog steeds. De nieuwe richting heeft ons natuurlijk een aantal abonnees gekost, die gesteld waren op een algemeen wetenschappelijk tijdschrift. *Wetenschappelijke Tijdingen* is er echter in geslaagd, als *wetenschappelijk tijdschrift*, het hoofd boven water te houden, al zouden enkele tientallen nieuwe abonnees ons de geruststellende marge kunnen bezorgen.

De taak die het tijdschrift zich had gesteld, heeft het m.i. op behoorlijke wijze vervuld. Dit blijkt o.a. uit de talrijke malen waar het in wetenschappelijke publikaties over onze recente geschiedenis wordt geciteerd. Dat niet alle abonnees met alles wat in WT gepubliceerd wordt akkoord gaan, spreekt van zelf. Historische feiten kunnen op diverse wijze geïnterpreteerd worden of vallen in hun objectieve beschrijving wel eens tegen. Zo had een abonnee van het eerste uur moeite met het feit dat in de gepubliceerde artikels zo vaak spraak was over ruzies en betwistingen in de Vlaamse rangen gedurende het Interbellum. Dat deze periode meer dan andere aan bod is gekomen, ligt natuurlijk aan het aanbod en misschien ook aan onze prospectie.

Een streven naar evenwicht ligt aan de oorsprong van dit colloquium. Er zijn nog een aantal onderwerpen die wachten op een wetenschappelijke behandeling. *De wetenschappelijke behandeling is onze hoofdbekommernis.* We zijn immers niet gediend van flamingantische hagiografie - hoewel ik haar bestaansrecht niet bestrijd - noch van nestbevuilende ontmithologisering. De historische waarheid, hoe ze er ook uitziet, heeft haar rechten, ik zou zelfs willen zeggen, heeft bevrijdende waarde. En haar interpretatie moet op gewetensvolle wijze gebeuren.

Ik wens dit colloquium alle succes toe en zou gelukkig zijn, indien het zou de aanleiding mogen zijn, dat er b.v. meer aandacht zou geschonken worden aan de geschiedenis van de Vlaamse Beweging in ons Middelbaar Onderwijs, dat hier schromelijk tekort schiet. En wat dacht U van de oprichting van een geïnstitutionaliseerd college "Geschiedenis van de Vlaamse Beweging" aan een of andere van onze universiteiten.

Tenslotte rest mij nog de dank van *Wetenschappelijke Tijdingen* en van de *Vereniging voor Wetenschap* uit te spreken ten overstaan van het bestuur van de MARNIXRING, dat door zijn financiële en logistieke steun de organisatie van dit Colloquium en de uitgave van de *Handelingen* mogelijk maakt. *DIENEN* is overigens de hoofddoelstelling van dit Vlaams- en Nederlandsgezinde genootschap*.

(*) Door omstandigheden is het Prof. Dr. van Eenoo niet mogelijk geweest zijn conclusies uit te werken tot een artikel.